

תאריך: 30.12.2013
בתשובה נא לציין: 80521

לכבוד
מר דוד זקן
המפקח על הבנקים
בנק ישראל
רח' בנק ישראל, קריית הממשלה
ת.ד. 780
ירושלים 91007

בפקס ובדואר רשום

שלום רב,

הנדון: **מדיניות גורפת ופסולה של הבנקים בישראל – מניעת אפשרות של פתיחת חשבונות בנק מפלסטינים, תושבי השטחים הכבושים, שחיים בישראל**

1. הריני לפנות אליך ולבקש לתת הוראה מפורשת לכלל הבנקים, לפיה לא ימנעו מפלסטינים ששוהים בישראל כדין במסגרת הליך איחוד משפחות, לפתוח ולנהל חשבון בבנקים הישראליים במדינה.
 2. המוקד להגנת הפרט הינו ארגון זכויות אדם המטפל, בין השאר, בהליכי איחוד משפחות של תושבי ירושלים הנשואים לפלסטינים מהשטחים הכבושים, על כל המשתמע מכך, לרבות מיצוי זכויותיהם מול הרשויות הישראליות.
 3. במהלך הטיפול השוטף של המוקד להגנת הפרט נתקלנו, לא אחת, בסירוב הבנקים הישראליים השונים לפתוח חשבונות בנק עבור פלסטינים שמתגוררים בישראל ומחזיקים בהיתרי שהייה במסגרת הליך איחוד משפחות. מבדיקה שערכנו עולה, כי מדובר בסירוב גורף, שנעשה ללא כל בדיקה פרטנית, ונובע אך ורק בשל זהותו של המבקש - בעל תעודת זהות של הרשות הפלסטינית. משיחות שערכנו עם עובדי הבנקים השונים עולה כי **המדיניות הנהוגה נובעת מהוראות ההנהלות העליונות של הבנקים!**
 4. כידוע, חוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת השעה), תשס"ג-2003 (להלן: **הוראת השעה**), מונע, באופן גורף, שדרוג מעמדם של פלסטינים המחזיקים בהיתרי שהייה בישראל מכוח הליך איחוד משפחות, וזאת בשונה מאזרחים זרים שנמצאים באותו הליך. המחוקק, פרקליטות המדינה ובית המשפט העליון הדגישו, כי מדובר בהוראת שעה זמנית ומטרתה ביטחונית בלבד (ראו: 7025/03 **עדאלה ואח' נ' שר הפנים ואח'**; בג"ץ 466/07 **חא"כ זהבה גלאון נ' היועץ המשפטי לממשלה ואח'**).
- יודגש, כי האישור של משרד הפנים לבקשות לאיחוד משפחות והנפקת היתרי שהייה בידי המפקד הצבאי, ניתנים רק לאחר בדיקות פרטניות וקפדניות, ובהיעדר סיכון ביטחוני או פלילי.

5. כתוצאה מהוראת השעה לעיל, נוצרה מציאות בת 10 שנים עד כה, על פיה מאות פלסטינים, ששר הפנים אישר את בקשותיהם לאיחוד משפחות, גרים במשך שנים רבות בישראל מכוח היתרי שהייה מתחדשים, אך אינם זוכים לקבל מעמד ולהירשם במרשם האוכלוסין הישראלי. הם, ככל אזרח או תושב קבע, מנהלים את מרכז חייהם במדינה. כאן הם חיים עם בני זוגם וילדיהם הישראלים. כאן הם עובדים ומנהלים משק בית לכל דבר ועניין.
- בהקשר זה יצוין כי לאחרונה, ובמסגרת עתירה שהגיש המוקד להגנת הפרט, הודיעה המדינה כי היתרי שהייה של פלסטינים שהונפקו מכוח הליך איחוד משפחות יהוו גם היתרי עבודה. כך שפלסטינים מהשטחים, במסגרת הליך לאיחוד משפחות, רשאים לעבוד בישראל, הן כעצמאים והן כשכירים (ראו: בג"ץ 6615/11 סלהב ואח' נ' שר הפנים ואח').
6. נדמה כי אין צורך להכביר מילים על חשיבותו של חשבון בנק בעידן המודרני. אותם פלסטינים, ככל אזרח או תושב במדינה, נדרשים, לא אחת, לחשבון בנק ישראלי, לניהול פעילויותיהם הפיננסיות היומיומיות. כך למשל, נדרש חשבון בנק לצרכי הפקדת משכורת, ניהול עסק, או תשלום חשבונות שוטפים. בנוסף, גם הרשויות הישראליות מתנות לא אחת, מימוש זכויות סוציאליות במתן פרטי חשבון בנק של המבקש. לדוגמה, המוסד לביטוח לאומי דורש הצגת חשבון בנק ישראלי כתנאי להעברת קצבאות ילדים או קצבת שאירים.
7. יודגש, כי **מדיניות הבנקים אינה חוקית בעליל**, ומבוססת על שיקולים שאינם ברורים לי. מעיון בחוקים, צווים והוראות השונים, לרבות חוק הבנקאות (שירות לקוח), תשמ"א-1981, צו איסור הלבנת הון (חובת זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), תשס"א-2001, הוראת ניהול בנקאי תקין, **לא מצאנו כל מניעה חוקית או כל הוראה שממנה ניתן ללמוד שיש לסרב, ובאופן גורף, לבקשותיהם של פלסטינים ששוהים במדינה כדין, לפתוח חשבון בנק בישראל.**
8. סעיף 2(א)(2) לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), תשמ"א-1981, קובע כי תאגידים בנקאיים אינם רשאים לסרב "סירוב בלתי סביר" לתת שירותים בנקאיים, לרבות פתיחת חשבון עו"ש, וזאת כל עוד הלקוח עומד ביתרת זכות ועומד בתנאי ההסכם לניהול החשבון בינו לבין הבנק. היינו, כל סירוב לפתוח חשבון צריך להתבסס על בדיקה פרטנית, ואין מקום לסרב לפתוח חשבון בנק אך ורק על רקע השתייכות לאומית.
9. מדיניות הבנקים שתוארה לעיל, וההוראות מטעם הנהלות הבנקים, הינן בניגוד לחוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, תשס"א-2000. מטרת החוק, בין היתר, מניעת הפליה במוצרים ושירותים, כולל שירותי בנקאות, מחמת גזע, דת, לאום, ארץ מוצא או השקפה.
10. לא למותר לציין, כי תחושת ההפליה מתחזקת שבעתיים לאור העובדה שכיום, כמעט כל תושב חוץ יכול לגשת לבנק ולפתוח חשבון בקלות. כמו כן, לפי הוראתך המיוחדת, מכוח

סעיף 3(ג) לצו איסור הלבנת הון לפתיחת חשבון למבקשי מקלט בישראל מיום 25.9.2007, מבקשי מקלט בישראל יכולים לפתוח חשבונות בנק.

ואילו פלסטינים, הנשואים לבני זוג תושבי ירושלים או לאזרחים, ששוהים כדין במדינה, במשך שנים רבות, ומנהלים את כל חייהם בה, אשר עברו בדיקות ביטחוניות קפדניות לצורך קבלת היתרי השהייה שלהם בישראל או חידושם, לא יכולים לפתוח חשבון בנק!

11. לאור האמור לעיל, למען הפסקת הפגיעה המתמשכת בזכויותיהם של פלסטינים השוהים בישראל כדין, ועל מנת לאפשר להם להתנהל בחיי היומיום ולממש את זכויותיהם, אבקש:

א. להורות לבנקים לחדול ממדיניותם הפסולה והבלתי חוקית, ולאפשר לפלסטינים ששוהים במדינה מכוח הליך לאיחוד משפחות לפתוח חשבונות בנק בישראל.

ב. במידה וקיימות הוראות המאשרות והמבססות את מדיניות הבנקים הגורפת, נבקש לפרטן ולקבל העתקים שלהן.

12. לטיפולך המהיר ולמענה אודה.

בכבוד רב,

עביר גיבוראן-דכוור, עורכת דין